

Uns retaules mòbils (CL6)

Dc, 14/02/2018 per Eloi Aran Sala

[Betel. Arquitectura, Art i Religió](#)

Un dels temes que ens trobem en diferents reformes de temples és què en fem dels espais de les capelles laterals. A les basíliques paleocristianes no hi havia aquests tipus d'espais però això va anar canviant amb la privatització dels espais a partir del gòtic i del barroc, on cada capella lateral era un món propi i formava part d'un sistema jerarquitzat que reflectia la mateixa estructura de la societat, a part que el sistema constructiu també en propiciava l'aparició. A partir de la nova estructura social resultant de la revolució industrial i, molt especialment, després de la influència del Moviment Litúrgic al CVII, on s'aposta per un altar únic en la mesura que sigui possible, les capelles laterals deixen de tenir sentit, desapareixent de les esglésies de nova planta, o restant com espais residuals en les ja edificades.

En el cas de la reforma de l'Església de Lestonnac de Barcelona, a les capelles laterals ens hem trobat amb un conjunt dispers d'objectes i imatges desvinculats entre sí, sense contingut narratiu global tot i tenir cadascun d'aquests elements una història pròpia vinculada a la institució. Calia que les capelles laterals presentessin un discurs complementari i coherent a la nau litúrgica, que possibilités el treball pedagògic en cadascuna d'elles. Sobre la narració pastoral proposada en parlaré en un altre article, però ara em detinc en el suport de la narració: els "retaules mòbils".

En un moment determinat de la obra va sorgir la iniciativa de poder fer ús de les capelles independentment de la imatge narrativa proposada. Per exemple: per què renunciar a poder projectar en les parets blanques de les capelles laterals? Per què calia fixar les imatges proposades a les parets? No seria millor dissenyar un moble mòbil que contingués la imatge però que, alhora, pogués ser desplaçada si així feia falta?

Aquesta pregunta ens va portar a idear un retaule mòbil que servís de suport a la imatge proposada, la qual va quedar fixada per vinils en una de les seves cares. El fet de poder desplaçar un suport vertical ens va dur a fer tres descobriments. El primer descobriment era que, si hi havia un "davant", també hi havia la possibilitat de fer una proposta per una "darrera" que donés més joc a l'espai. D'aquí va sorgir la idea de convertir el darrera dels retaules mòbils en pissarres per a retoladors. El segon descobriment va venir de la necessitat de dotar d'estabilitat al moble: calia una base que evités el bolqués del suport vertical. Es podria haver optat per una base més pesant, fet que dificultaria el seu desplaçament; o haver-hi posat un banc per dotar de més capacitat a l'església, però possiblement hauria entrat en competició o contradicció amb la idea de "contemplació d'un retaule"; així que finalment es va optar per posar una peanya que eixampla la base i permet el seu emmagatzematge en el seu interior per la part del darrera. El tercer descobriment va ser que, si aquests retaules de 3 metre d'alçada es podien desplaçar per l'església, podien arribar a actuar a mode de pantalles per crear altres àmbits dins de l'església. De forma que es van dissenyar fent xamfrà per poder encaixar-los posteriorment. Com a nota final, es va dotar de una il·luminació superior amb led's a cada moble per ambdues cares segons l'ús que se'n faci.